

Tiền tố trong tiếng Anh

A. Khái niệm chung về Tiền tố & Hậu tố

Tiền tố hay còn được gọi là **Tiếp đầu ngữ**. Hậu tố còn được gọi là **Tiếp vĩ ngữ**.

Trong tiếng Anh có những từ gọi là **từ gốc** (root), từ gốc này có thể được ghép thêm một cụm từ ở trước gọi là **Tiền tố** (tiếp đầu ngữ - prefix). Tùy thuộc vào nghĩa của từ gốc và tiền tố mà chúng ta có một từ với nghĩa khác. Tương tự, cụm từ được ghép ở cuối từ gốc gọi là **Hậu tố** (tiếp vĩ ngữ - suffix).

Ví dụ:

- Căn ngữ happy nghĩa là hạnh phúc. Tiền tố **un-** có nghĩa là **không**. Hậu tố **-ness** có nghĩa là **sự việc,...**

Từ đó ta có:

unhappy : bất hạnh happiness : niềm hạnh phúc

Và có cả những từ vừa có thêm tiền tố và vừa có thể thêm hậu tố.

Ví dụ:

unhappiness : sự bất hạnh.

Tất cả các từ bắt nguồn từ một từ gốc nên chúng được gọi những từ cùng gia đình (familiar).

Như vậy nếu biết được một số tiền tố và hậu tố, thì khi gặp bất kỳ một từ nào mà ta đã biết từ gốc của nó thì chúng ta cũng có thể đoán được nghĩa của từ mới này. Đây cũng là một cách hữu hiệu để làm tăng vốn từ của chúng ta lên. Nhưng lưu ý rằng điều này chỉ có thể áp dụng cho một chiều là từ tiếng Anh đoán nghĩa tiếng Việt. Không phải lúc nào chúng ta cũng có thể tự tiện ghép các tiền tố hay hậu tố vào bất kỳ từ gốc nào được.

B. Tiền tố trong tiếng Anh

Các tiền tố (tiếp đầu ngữ) **dis-**, **in-**, **un-** đều có nghĩa là **không**. Nhưng tiền tố **un-** mang nghĩa không mạnh hơn các tiền tố **dis-**, **in-**. Căn ngữ ghép với tiền tố **un-** có nghĩa gần như **ngược lại** nghĩa gốc.

Ví dụ tiền tố làm thay đổi nghĩa của từ gốc ban đầu:

- clean : sạch unclean : dơ bẩn - agree : đồng ý disagree : không đồng ý
mis- : nhầm - to understand : hiểu to misunderstand : hiểu lầm re- : làm lại
- to read : đọc to reread : đọc lại - to write : viết to rewrite : viết lại

Nếu bạn đã biết nghĩa của từ gốc, và tìm hiểu kỹ phần dưới đây thì với vô số từ được tạo từ các tiền tố phức tạp sẽ không thật sự làm khó bạn.

Phần dưới đây liệt kê một số tiền tố phổ biến trong tiếng Anh:

- Tiền tố **Un**: thường mang nghĩa là **không**. Những từ mà có tiền tố **un** thường có nghĩa trái ngược với từ gốc ban đầu. Ví dụ:

unaccordant (adj): không phù hợp unanalysable (adj): không thể phân tích được unaffected (adj): không xúc động, thản nhiên unafraid (adj): không sợ hãi unclean (adj): bẩn, bẩn thiếu uncolored (adj): không màu sắc uncontrolled (adj): không bị kiềm chế undisciplined (adj): vô kỷ luật uneasy (adj): không thoải mái

- Tiền tố **Re**: mang nghĩa là **lại, lần nữa**

reappear (v.i): lại xuất hiện, lại hiện ra rearrange (v.t): sắp xếp lại, bố trí lại rebirth (n): sự sinh lại rebuild (v.t): xây lại, xây dựng lại recondition (v.t): tu sửa lại, tu bổ lại recopy (v.t): chép lại, sao lại redeem (v.t): mua lại, chuộc lại reform (v.t): tổ chức lại, cải tổ lại renew (v.t): phục hồi, tân trang

- Tiền tố **mis**: mang nghĩa là **sai, nhầm, không tốt**

misadvise (v.t): không đúng, cố vấn sai misconduct (n): đạo đức xấu, hạnh kiểm xấu miscount (n): sự đếm sai miscount (v): đếm sai, tính sai misjudge (v): đánh giá sai, xét sai mistake (v): phạm sai lầm, phạm lỗi mistake (n): lỗi, lỗi lầm misunderstand (v.t): hiểu lầm, hiểu sai

- Tiền tố **dis**: mang nghĩa là **không**

disability (n): sự bất tài disable (v.t): làm cho không đủ khả năng disaccustom (v.t): làm mất thói quen disaffirm (v.t): không công nhận, phủ nhận disagree (v.i): không đồng ý discredit (n): sự mất uy tín, sự mang tai tiếng discredit (v.t): mất uy tín, làm mang tai tiếng

- Tiền tố **non**: mang nghĩa là **không**

non-acceptance (n): sự không nhận non-believer (n): người không tin
ngưỡng non-belligerent (n): nước không tham chiến non-belligerent (adj):
không tham chiến non-contagious (adj): không lây non-cooperation (n): sự
bất cộng tác

- Tiền tố **over**: mang nghĩa là **quá, quá liều**

overbusy (adj): quá bận overcareful (adj): quá cẩn thận over-confident
(adj): quá tin overdear (adj): quá đắt over-delicate (adj): quá tế nhị
overdose (v.t): cho quá liều lượng overeat (v.i): ăn quá nhiều
overestimate (v.t): đánh giá quá cao

- Tiền tố **out**: mang nghĩa là **ra ngoài, ra khỏi, rời xa**

outbreak (v.i): phun ra, phụt ra outburst (n): sự bộc phát, sự bùng nổ
outcry (n): sự la hét, tiếng la hét outgoing (adj): đi ra outgush (v.i):
phun ra, tóe ra outlet (n): chỗ thoát ra, lối ra

Riêng nhóm tiền tố bắt đầu với chữ cái **I**, bao gồm các tiền tố **I, II, Im, In, Ir** mang nghĩa là **không, bất, thiếu** sẽ tuân theo qui tắc sau:

- **I** đặt trước **gn**
- **II** đặt trước **I**
- **Im** đặt trước **b, m, p**
- **Ir** đặt trước **r**

Ví dụ:

ignore (v.t): làm ra vẻ không biết đến illegal (adj): bất hợp pháp illiterate
(n): người thất học illiterate (adj): thất học illogical (adj): không logic,
phí lý immodest (adj): bất lịch sự, khiếm nhã immoral (adj): vô đạo đức, trái
đạo đức impatient (adj): thiếu kiên nhẫn impermanent (adj): không thường xuyên
impolite (adj): vô lễ inconvenient (adj): bất tiện indefinite (adj): không
định rõ, bất định indelicate (adj): thiếu tế nhị infinite (adj): không hạ định,
vô tận irregular (adj): bất qui tắc irreligion (adj): sự không tin ngưỡng
irresponsible (adj): thiếu tinh thần trách nhiệm

Trên đây là các tiền tố phổ biến mà bạn thường hay gặp. Tất nhiên là còn có rất nhiều tiền
tố trong tiếng Anh nữa, và hi vọng rằng chúng ta sẽ gặp nhau trong một bài nào đó để trình
bày tất cả các tiền tố trong tiếng Anh.

